

## TRAKŲ R. PALUKNIO „MEDEINOS“ GIMNAZIJOS PREVENCINIŲ IR KITŲ UGDYMA PAPILDANČIŲ PROGRAMŲ INTEGRAVIMO Į UGDYMO TURINĮ TVARKOS APRAŠAS

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prevencinių programų integravimo į ugdymo turinį bei tarpdalykinės integracijos tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) apibrėžia gimnazijos ugdymo turinio integravimo nuostatas: kokias papildomas ugdymo ir prevencines programas ir koku būdu numatoma integruoti į gimnazijos ugdymo turinį.

2. Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa, Pagrindinio ir vidurinio ugdymo etninės kultūros bendroji programa, Ugdymo karjerai programa, Žmogaus saugos programa, Laisvės kovų istorijos programa, prevencinė Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų prevencijos programa bei kitos programos (toliau - Programos) integruojamos į mokomuosius dalykus, nedidinant gimnazijos ugdymo plane nustatytų dalykui skirtų pamokų skaičiaus.

3. Programas įgyvendina mokytojai, klasių vadovai, pagalbos mokiniui, sveikatos priežiūros ir kt. specialistai.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Integruojamoji programa** – bendriesiems gebėjimams ugdyti skirta programa, integruojama į ugdymo sričių ar dalykų programas.

4.2. **Tarpdalykinė integracija** – tai dviejų ar daugiau mokytojų ugdomoji veikla, kai vienos pamokos metu derinamas skirtingų dalykų ugdymo turinys siekiant padidinti mokinių mokymosi motyvaciją ir mažinti mokymosi krūvį.

### II. PROGRAMŲ INTEGRAVIMAS Į UGDYMO TURINĮ

5. Programų integravimo principai:

5.1. Integralumo principas. Integruojama į mokomuosius dalykus, klasės vadovo veiklą, projektinę veiklą ir neformaliojo švietimo veiklas.

5.2. Prieinamumo principas. Medžiagos turinys pateikiamas atsižvelgiant į mokinių amžiaus ir gebėjimų ypatumus.

5.3. Individualumo principas. Įgyvendinama atsižvelgiant į mokinių amžių, poreikius, patirtį, brandumą, gebėjimus, vertybinius įsitikinimus. Mokinys turi teisę į privatumą ir išskirtiniais atvejais gali nedalyvauti veikloje, jei tai jam kelia diskomfortą.

5.4. Konstruktyvumo principas. Atskleidžiamos ne vien problemos, bet skatinama ieškoti konstruktyvių jų sprendimo būdų.

5.5. Veiksmingumo principas. Siekiama geros prevencinio ugdymo kokybės rezultatų vykdant bendrąją prevenciją laiku ir sistemingai, numatant ir apibrėžiant orientacinius ugdytinių pasiekimus, užtikrinant tinkamą mokytojų kvalifikaciją.

6. Metodinė taryba ir dalykų metodinės grupės susitaria dėl Programų turinio dalies, temos integravimo į dalykus, kurių mokymo turinys susijęs arba priskiriamas tai pačiai ugdymo sričiai.

7. Siekiant mažinti mokymosi krūvius ir priartinti mokymąsi prie gyvenimo aktualijų, Programos integruojamos į visus dalykus (pasirenkamos temos, artimos dalyko turiniui), neformalųjį švietimą, klasių vadovų veiklą, projektinę veiklą.

8. Programų integravimo sistema gimnazijoje:

8.1.  **bendrųjų kompetencijų ugdymo programos** integruojamos pagrindiniame ir viduriniame ugdyme į mokomuosius dalykus tokia tvarka:

8.1.1. mokymosi mokytis ir komunikavimo – į visų mokomųjų dalykų programų turinį;

8.1.2. darnaus vystymosi – į gamtamokslinio, dorinio ir socialinio ugdymo dalykų programų turinį, gimnazijos gyvenimą;

8.1.3. kultūrinio sąmoningumo – į meninio, kalbinio ir literatūrinio ugdymo, kūno kultūros dalykų programų turinį;

8.1.4. sveikatos ir gyvenimo įgūdžių – į dorinio, gamtamokslinio, socialinio ugdymo, kūno kultūros dalykų programos turinį;

8.1.5. pradiniame ugdyme šių programų atskirai planuoti ir vykdyti nereikia, jos yra integruotos į Bendrosios programos turinį.

8.2. **preveninės ir kitos programos:**

8.2.1. **Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494, integruojama į priešmokyklinio ugdymo grupės veiklas, dalykų pamokas pagal bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus, klasės valandėles, neformaliojo ugdymo ir projektines veiklas. Programai skiriama:

8.2.1.1. priešmokyklinėje grupėje - ne mažiau kaip 5 valandos per mokslo metus;

8.2.1.2. 1-4 klasėse – ne mažiau kaip 5 valandos per mokslo metus: 2 valandos – įgyvendinant klasės vadovo veiklą, 3 valandos – integruojant į pasaulio pažinimo dalyko programos turinį;

8.2.1.3. 5-8 klasėse – ne mažiau kaip 6 valandos per mokslo metus: 2 valandos – įgyvendinant klasės vadovo veiklą, 2 valandos – integruojant į dorinio ugdymo dalyko programos turinį, 1 valanda – į biologijos dalyko programos turinį, 1 valanda – į chemijos dalyko programos turinį;

8.2.1.4. I–II gimnazinėse klasėse ne mažiau kaip 6 valandos per mokslo metus: 2 valandos – įgyvendinant klasės vadovo veiklą, 2 valandos – integruojant į dorinio ugdymo dalyko programos turinį, 1 valanda – į chemijos dalyko programos turinį, 1 valanda – į biologijos dalyko programos turinį;

8.2.1.5. III–IV gimnazinėse klasėse – ne mažiau kaip 5 valandos per mokslo metus: 1 valanda – įgyvendinant klasės vadovo veiklą, 2 valandos – integruojant į dorinio ugdymo dalyko programos turinį, 1 valanda – į biologijos dalyko programos turinį, 1 valanda – į chemijos dalyko programos turinį.

8.2.2. **Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V-941, integruojama:

8.2.2.1. pradiniame ugdyme – į mokomųjų dalykų programų turinį ir neformalųjį švietimą;

8.2.2.2. pagrindiniame ir viduriniame ugdyme – į visų mokomųjų dalykų programų turinį, neformalųjį švietimą, klasės vadovo veiklą, projektines veiklas. Kartą per mokslo metus gimnazijoje numatoma pažintinė diena, skirta Programos visumą apimančioms veikloms įgyvendinti.

8.2.3. **Ugdymo karjerai programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72, integruojama:

8.2.3.1. 1-4 klasėse – į mokomųjų dalykų programų turinį ir klasės vadovo veiklą, numatant ne mažiau kaip 4 temas per mokslo metus;

8.2.3.2. 5-8 ir I-IV gimnazinėse klasėse – į visų mokomųjų dalykų programų turinį: technologijų mokytojai integruoja į ugdymo turinį ne mažiau kaip 8 temas per mokslo metus, kitų dalykų mokytojai teikia informaciją apie savo specialybę bei su ja susijusius dalykus renkantis mokymosi kryptį, skirdami tam ne mažiau kaip 4 temas per mokslo metus;

8.2.3.3. klasės vadovai savo veiklos programose numato ugdymui karjerai ne mažiau kaip 3 veiklas per mokslo metus.

8.2.4. **Etninės kultūros ugdymo programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651, integruojama:

8.2.4.1. 1-4 klasėse – į bendrųjų programų ugdymo turinį;

8.2.4.2. 5-8 ir I-II gimnazinėse klasėse - ne mažiau kaip 1-2 temos per mokslo metus į mokomųjų dalykų (tikybos / etikos, lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos, technologijų, geografijos, dailės, muzikos ir kitų, jei temos artimos dalykui) programų turinį;

8.2.4.3. III-IV gimnazinėse klasėse – ne mažiau kaip 2 temos kiekvienai klasei per mokslo metus į mokomųjų dalykų (tikybos / etikos, lietuvių kalbos ir literatūros, muzikos, šokio, technologijų, dailės ir kitų, jei temos artimos dalykui) programų turinį.

8.2.5. **Žmogaus saugos bendroji programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-1159, integruojama:

8.2.5.1. 1-4 klasėse – ne mažiau kaip 1-2 temos per mokslo metus į mokomųjų dalykų (tikybos / etikos, kalbų, matematikos, pasaulio pažinimo, dailės ir technologijų, kūno kultūros / šokio) programų turinį;

8.2.5.2. 5-8, I-II gimnazinėse klasėse – į mokomųjų dalykų (jei temos artimos dalykui) programų turinį, neformalųjį švietimą, klasės vadovo veiklą, projektines veiklas. Programai įgyvendinti 5, 8 ir II gimnazinėje klasėse skiriamos žmogaus saugos pamokos;

8.2.5.3. III-IV gimnazinėse klasėse žmogaus sauga privalomai integruojama į gamtamokslinio ugdymo (chemijos, biologijos, fizikos mokomųjų dalykų) programų turinį. Dalyko mokytojas Programai įgyvendinti numato ne mažiau kaip 9 temas per mokslo metus.

8.2.6. **Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa**, parengta įgyvendinant Europos sveikatą stiprinančių mokyklų projektą, koordinuojamą Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuro (PSO/EURO), Europos Tarybos bei Europos Komisijos, bendradarbiaujant su Jungtinių Tautų Vaikų fondu (UNICEF), integruojama:

8.2.6.1. 5-8 ir I-II gimnazinėse klasėse – ne mažiau kaip 1-2 temos per mokslo metus į neformaliojo švietimo ir klasės vadovų veiklos programas.

8.2.7. **Informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese galimybės** (metodinės rekomendacijos mokytojui, parengtos ŠMM ir Švietimo plėtotės centro 2005 m.) įgyvendinamos:

8.2.7.1. informacinės komunikacinės technologijos ugdymo procese naudojamos kaip ugdymo priemonė mokant įvairių dalykų visose ugdymo pakopose (1-4, 5-8, I-IV gimnazinėse klasėse), siekiant puoselėti bendrąją informacinės veiklos kultūrą kasdieninėje veikloje.

8.2.7.1. **Informacinių technologijų bendrajai programai** įgyvendinti 5, 6, 7, I-II gimnazinėse klasėse skiriama po 1 savaitinę pamoką, III-IV gimnazinėse klasėse informacinių technologijų dalyką mokiniai gali pasirinkti mokytis bendruoju ar išplėstiniu kursu.

8.2.8. **Laisvės kovų istorijos programa**, įgyvendinama vadovaujantis ŠMM rekomenduojama Pasipriešinimo istorijos programa: V. Vitkauskas. Lietuvos ir užsienio lietuvių pasipriešinimo istorijos mokymo programa X-XII klasėse:

8.2.8.1. II-IV gimnazinėse klasėse privalomai integruojama į lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos ir pilietiškumo pagrindų dalykų programų turinį.

8.2.9. **Tarptautinės prevencinės programos įgyvendinamos:**

8.2.9.1. Olweus patyčių prevencijos programa integruojama į visas gimnazijos bendruomenės veiklas; klasių vadovų veiklos programose numatoma ne mažiau kaip 2 klasės valandėlės per mėnesį, skirtos patyčių prevencijai;

8.2.9.2. Psichotropinių medžiagų vartojimo prevencinė programa „Sniego gniūžtė“ vykdoma per įvairias popamokines I-IV gimnazinių klasių veiklas.

9. Klasių vadovai pagrindiniame ir viduriniame ugdyme konkretizuoja integruotinių programų temas, atsižvelgdami į mokinių amžių, patirtį, individualius ar grupės poreikius, ugdomosios veiklos pobūdį. Integruotinių programų temas įrašo į klasės vadovų veiklos planus.

10. Dalykų mokytojai, klasių vadovai integruojamas temas fiksuoja el. dienyno dalyko / klasės valandėlės skyriuje „Tema, klasės darbai, numatomi pasiekimai“.

### **III. MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS, PAMOKŲ APSKAITA**

11. Integruojamų programų ir dalykų mokinių ugdymosi pasiekimai vertinami pagal Programose pateiktus reikalavimus: ką mokinys privalo žinoti, gebėti, kokius įgūdžius ir vertybines nuostatas turi įgyti.

12. Vertinant taikomi neformaliojo – formuojamojo – vertinimo metodai ir būdai.

13. Integruojamų programų apskaitos būdai:

13.1. jei programa integruojama į dalyko turinį, informacija apie integruojamą programą fiksuojama el. dienyno atitinkamo dalyko laukelyje „Pastabos apie pamoką“;

13.2. integruojant dviejų / kelių dalykų turinį (kai pamoką veda 1, 2 ar daugiau mokytojų), integruojamų dalykų pamokos (-ų) turinys el. dienyne fiksuojamas dalyko (-ų) apskaitai skirtame skyriuje „Tema, klasės darbai, numatomi pasiekimai“.

### **IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

14. Programų integravimą į ugdymo turinį koordinuoja ir stebėseną vykdo gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

15. Planuodami integruotinų Programų turinį, dalykų mokytojai, klasių vadovai, neformaliojo švietimo būrelių vadovai gali naudotis šio Aprašo 1 priede pateiktomis temomis.

---